

PROTI CENTRALIZACIJI ZA ZDRAVJE V REGIJAH

IZJAVA ZA JAVNOST

Pojasnilo ob začetku zbiranja podpisov v referendumski pobudi proti centralizaciji javnega zdravja

Podporniki referendumske pobude »Proti centralizaciji zdravstva« želimo javnost seznaniti z legitimnimi stališči za ohranitev dejavnosti in mreže javnega zdravja v vseh slovenskih regijah. Številni strokovnjaki javnega zdravja in zaposleni na regionalnih zavodih za zdravstveno varstvo se odločno borimo za ohranitev dejavnosti javnega zdravja v regijah in proti centralizaciji zdravstva. Borimo se tudi proti načinu ravnanja sedanje politike in proti dirigirani demokraciji. Argumenti strokovnjakov iz regij so bili v obdobju odločanja o reorganizaciji v celoti preslišani, prepričanja poslancev v državnem zboru in svetnikov v državnem svetu pa so ukrojili lobiranje in koalicija.

Ker se ne strinjamo s centralizacijo oziroma s pričakovanimi posledicami sprejete novele Zakona o zdravstveni dejavnosti in z načinom sprejemanja te novele, želimo o tem obvestiti slovenski narod in pridobiti mnenje državljanek in državljanov Slovenije. Zavedamo se, da je referendumska pobuda zares skrajni ukrep in poudarjamo, da takšnega razpleta nismo želeli. A glede na okoliščine smo prepričani, da referendumsko pobudo dajemo v javnem interesu in v dobro vseh ljudi v Sloveniji. Če uspemo z referendumom, upamo, da bomo pridobili priložnost, da pripravimo premišljeno dolgoročno ureditev javnega zdravja v državi, ki bo temeljila na realni strokovni in finančni oceni.

Ko smo napovedali zbiranje podpisov za razpis referenduma proti centralizaciji javnega zdravja, je bil odziv Ministrstva za zdravje, ministra za zdravje in nekaterih drugih zagovornikov centralizacije ostro zavračajoč. Nekatere informacije so bile žal tudi zavajajoče, neresnične in škodljive. Podporniki referendumske pobude smo 3. januarja 2013 pripravili tiskovno konferenco, s katero smo želeli prebivalce Slovenije opozoriti na začetek zbiranja podpisov in jih tudi informirati o razlogih za referendumsko pobudo. Poročanje nekaterih medijev po naši oceni ni bilo objektivno in je temeljilo na posploševanju, brez preverjenih informacijah. Ne drži, da osem od devetih direktorjev regijskih zavodov za zdravstveno varstvo podpira tovrstno reorganizacijo. Pred tremi meseci (oktober 2012) je osem direktorjev podpisalo dokument, v katerem so soglašali, da predlagana reorganizacija ne temelji na realnih strokovnih in finančnih ocenah. Vsi direktorji zavodov za zdravstveno varstvo – z izjemo direktorja ZZV Koper – so tedaj navedli številne, prepričljive razloge za ohranjanje avtonomnosti regionalnih zavodov za zdravstveno varstvo.

Še preden je bil predlog zakona vložen v državni zbor, smo pričakovali dialog z Ministrstvom za zdravje in z ministrom za zdravje, vendar se ta ni zgodil. Posebej se želimo odzvati na izjave ministra, v katerih je zatrdil, da je zaradi načina delovanja Zavoda za zdravstveno varstvo prizadeto javno zdravje na Dolenjskem. Tovrstne trditve so neresnične in škodljive. Novomeški zavod je za javno zdravje na Dolenjskem naredil več, kot bi sicer regiji omogočila država. To potrjujejo naslednji primeri:

- novomeški zavod je v letu 2012 pridobil dve novi specialistki javnega zdravja: obe specializaciji je financiral zavod sam in ne država;
- novomeški zavod je v zadnjih letih iz svojih virov financiral več nalog s področja javnega zdravja:

PROTI CENTRALIZACIJI ZA ZDRAVJE V REGIJAH

- epidemiološka študija o incidenci raka v Beli krajini;
- epidemiološka študija o incidenci raka v občini Dolenjske Toplice;
- zavod je prispeval več kot 50 odstotkov sredstev za raziskavo o obremenjenosti Bele krajine s PCB (poliklorirani bifenili - snovi, ki so dokazano rakotvorne), ki je bila opravljena v letih 2010 in 2011;
- preiskave rib iz reke Krke na živo srebro in kositer v letu 2011 (plačnik in naročnik preiskave je bil Zavod za zdravstveno varstvo Novo mesto).

Naloge letnega programa javnega zdravja, opredeljene s pogodbo z Ministrstvom za zdravje, so za Dolenjsko regijo opravljene vedno več kot v celoti in bolj kvalitetno zato, ker jih na zavodu subvencioniramo iz tržnih virov. Tudi zato navedbe, da so se zavodi (kot primer je bil naveden ZZV Novo mesto), razvili iz javnih virov, kažejo na nepoznavanje področja ali namerno zavajanje. Opozarjamo, da so vsi podatki o financiranju in poslovanju zavodov dostopni in da imamo v državi ustrezne ustanove, ki lahko podatke preverijo. Ob upoštevanju, da financiranje iz javnih in tržnih virov predstavlja celoto, pomeni zmanjšanje javnih sredstev za 30 odstotkov (kar se je na področju javnega zdravja zgodilo v zadnjih dveh letih), posledično navidezno povečanje tržnega deleža. Na račun zmanjševanja sredstev iz javnega vira se tako tržni delež fiktivno povečuje. Kljub zmanjševanju denarja za javno zdravje so vse naloge odgovorno opravljene, vendar podobno ravnanje v prihodnosti ne bo ostalo brez posledic oziroma se bo izrazilo v slabšem zdravju prebivalcev.

Zavodi za zdravstveno varstvo so smiselno in racionalno regijsko organizirani. Ohranjamo dolgoletno tradicijo, se odzivamo na potrebe in probleme prebivalcev v regijah ter skrbimo za ohranjanje in krepitev zdravja. Združitev regionalnih zavodov in Inštituta za varovanje zdravja v dve nacionalni ustanovi bo negativno vplivala na nadaljnji razvoj javnega zdravja. Verjamemo, da javno zdravje v Sloveniji v tem trenutku potrebuje glasove državljanek in državljanov proti centralizaciji. S tem lahko preprečimo, da bi se neenakosti v zdravju še bolj poglobile.

Dušan Harlander, prvopodpisani v pobudi za razpis referendum »Proti centralizaciji zdravstva«, zdravnik, specialist epidemiologije

Novo mesto, 8. januar 2013

V PRILOGI:

- 15 tez proti centralizaciji
- Dokument dne 2.10.2013: Stališča do predlagane reorganizacije zavodov za zdravstveno varstvo in Inštituta za varovanje zdravja RS
- Podrobnejše informacije: www.proticentralizaciji.si